

INTEGRACE IMIGRANTŮ: NOVÁ STUDIE SROVNÁVÁ ČESKOU REPUBLIKU S OSTATNÍMI ZEMĚMI EVROPY A SEVERNÍ AMERIKY

28. února 2011 – Nová studie MIPEX (**The Migrant Integration Policy Index**) zveřejněná dnes organizacemi British Council a Migration Policy Group ukazuje, že **Česká republika zůstává pod evropským průměrem v integraci cizinců z třetích zemí**. Tých je v Česku 295 600, tedy dvě třetiny z celkového počtu cizinců a 2,8 % z celé populace ČR.

MIPEX (www.mipex.eu) srovnává integrační politiky 31 zemí Evropy a Severní Ameriky. Česká republika skončila na 19.místě, s hodnocením politiky jako spíše nepříznivé. Nejlépe hodnoceno je Švédsko, ze střední a východní Evropy pak Slovinsko.

Podle studie jsou právní podmínky v oblasti zaměstnanosti, rodiny či vzdělání v České republice poměrně dobře nastavené, problematická ale zůstává jejich implementace a také aplikace tzv. správního uvážení, což je podíl vlastního úsudku jednotlivých úředníků při rozhodování. „Běžná praxe, se kterou se cizinci v Česku musejí vyrovnat, jsou odlišná rozhodnutí ve stejných případech, velké průtahy při vyřizování žádostí a často i neochota úředníků přihlížet k okolnostem, na které by měli brát zřetel,“ komentuje tento stav právnička Oksana Rizak. Jako velmi nedostatečný je ve studii hodnocen přístup cizinců k občanství či politickým právům.

Studie posuzuje, zda vlády zajišťují rovná práva, zodpovědnosti i příležitosti všem svým obyvatelům. Tak by tomu mělo být podle evropských standardů přijatých členskými zeměmi EU.¹ Tyto vysoké standardy jsou nezbytné, neboť úspěšná integrace umožní vytvořit konkurenceschopnější a soudržnější společnost.²

Hlavní závěry studie pro Českou republiku jsou následující:

- **Pracovní trh je otevřený, stát ale cizince nepodporuje.** MIPEX oceňuje, že zdejší zákony nijak neomezují přístup cizinců k profesím ve veřejném či soukromém sektoru ekonomiky ani možnosti podnikání. „Toto hodnocení se ale pravděpodobně změní s právě přijatou novelou, která omezuje přístup cizinců k drobnému podnikání,“ upozorňuje Pavla Hradečná ze Sdružení pro integraci a migraci a spolupracovnice výzkumu. Studie také identifikuje malý rozsah cílené podpory migrantů a některých jejich práv – například nedostatek profesních tréninků, podpory zranitelných osob či informování o vlastních právech. Studie výslovně říká, že „cílená opatření by pracovním migrantům lépe zajistila pracovní práva a podpořila je v hlášení případů nerovného zacházení.“

- **Trvalý pobyt dává cizincům obdobná práva jako občanům ČR.** Nejlepší výsledky získalo Česko za velký rozsah práv, které cizinec získává udělením trvalého pobytu (obvykle po pěti letech pobytu v ČR a splnění dalších podmínek). Tato práva jsou srovnatelná s právy občanů ČR - možnost pracovat bez specifických povolení či přístup do systému veřejné zdravotní péče. Ovšem získání trvalého pobytu je oproti řadě zemí komplikovanější. Podle studie mají české „úřady však nalézají mnoho způsobů, jak jejich žádost odmítnout bez toho, že by posoudili jejich situaci.“
- **Malé zapojení cizinců do veřejného života.** Cizinci – ani ti s trvalým pobytem - nemohou volit, být voleni a dokonce se nemohou stát členy politických stran (to je vyhrazeno pouze občanům). Vedle volebního práva se v této kategorii hodnotí i zapojení cizinců do poradních orgánů týkajících se integrace a jiné možnosti ovlivňování integrační politiky. ČR v této oblasti končila na předposlední pozici. Tuto situaci nedávno kritizoval i ombudsman Pavel Varvařovský.
- **Občanství jen pro vyvolené.** Oproti jiným zemím je v Česku cesta k občanství dlouhá, netransparentní a nejistá nejen pro první generace migrantů, ale i pro jejich děti a vnuky. O náročnosti celého procesu svědčí i velmi nízká míra udělování občanství: podle ČSÚ ho v roce 2008 získalo přibližně 1800 osob, především Slováků. V dlouhodobém vývoji se navíc počet udělených občanství snižuje, i když počet dlouhodobě usazených cizinců roste i v druhé generaci.
- **Přístup ke vzdělání.** Právní nastavení vzdělávacích politik je podle studie relativně dobré, ale je třeba zlepšit jejich implementaci. Cílená podpora výuky českého jazyka existuje jen pro některé skupiny cizinců – obecně pro azylanty či občany EU, nikoli však pro osoby ze třetích zemí a jejich děti.
- **Anti-diskriminační zákon byl přijat, jeho implementace je nedostatečná.** Oproti výsledkům studie MIPEX z roku 2007 si Česká republika polepšila pouze v oblasti ochrany před diskriminací, a to díky zavedení antidiskriminačního zákona. Nedostatečná je však jeho implementace i iniciativa státu vedoucí k lepšímu informování veřejnosti či rozšíření dobré praxe.

V České republice bude studie podrobněji představena na **konferenci “Vliv státních politik na postavení migrantů ve společnosti” dne 3. května 2011 v Praze**, organizované Multikulturním Centrem Praha ve spolupráci se společnostmi Člověk v tísni a British Council.

O výzkumu MIPEX řekli:

“Toto třetí vydání studie MIPEX usiluje o poskytnutí věrohodných informací vládám, občanskému sektoru i širšímu publiku ke srovnání politik integrace cizinců napříč zeměmi i časem. Takto chceme přispět k informovanější debatě o nejlepších příkladech z praxe i k budoucímu zlepšení politik.” Rosemary Hilhorst OBE, Regionální ředitelka pro země EU, British Council

“I po letech zůstává MIPEX hodnotným nástrojem pro mapování a hodnocení integračních politik v Evropské unii. Velmi podporuji tuto iniciativu [...] Je důležité zmínit, že mnohé členské státy mají obvykle lepší výsledky v integraci cizinců tam, kde existuje i unijní právo.” Cecilia Malmström, komisařka pro vnitřní záležitosti EU

MIPEX III byl vytvořen jako součást projektu Outcomes for Policy Change, kofinancovaný Evropským fondem pro integraci státních příslušníků třetích zemí

Pro další informace o studii MIPEX prosím kontaktujte pana Nigela Bellinghama, ředitele British Council v ČR: 221 991 125, nigel.bellingham@britishcouncil.cz.

Kontakt na výzkumníky z Migration Policy Group: +32 2 230 59 30, info@migpolgroup.com.

Další kontakty:

Pavel Čížinský, Multikulturní centrum Praha, 776 882 774.

Pavla Redlová, Člověk v tísni, 777 782 088, pavla.redlova@clovekv tisni.cz.

Výzkumná data i další informace najdete na www.mipex.eu

Výsledky pro Českou republiku i stručnou úvodní prezentaci najdete v českém jazyce na webových stránkách partnerů ([British Council](#), [Člověk v tísni](#), [Multikulturní centrum Praha](#)).

Twitter: #MIPEX

Poznámky pro redaktory

Fakta o studii Migrant Integration Policy Index (MIPEX III)

- MIPEX srovnává a řadí země na základě 148 indikátorů. Poskytuje objektivní a srovnatelná data shrnutá v příručce a dostupná také v podobě on-line interaktivního nástroje, který pomáhá tvůrcům politik, představitelům občanského sektoru i výzkumníkům hodnotit, srovnávat i zlepšovat integraci.
- Země zapojené do této studie: všech 27 zemí EU, Norsko, Švýcarsko, Kanada a USA.
- Index byl spolu-financován ze zdrojů Evropské unie v rámci Evropského fondu pro integraci příslušníků třetích zemí. Projekt realizuje British Council spolu s hlavním partnerem pro výzkum – Migration Policy Group. Ke studii dále přispělo přes 37 partnerů na národních úrovních.
- První studie MIPEX byla vydána v roce 2004, druhá v roce 2007. Dosud byly používány jak vládami, tak médii či občanskými sdruženími. Více informací najdete na www.mipex.eu.
- MIPEX III navíc zahrnuje další země (Bulharsko, Rumunsko a USA), novou výzkumnou kapitolu (vzdělávání) i nové indikátory (integrace na trhu práce a implementace politik).
- MIPEX III není studií o migraci, ale zabývá se integrací migrantů. Nesleduje zvyšování či snižování počtu cizinců, ale nejlepší zkušenosti v integraci těch migrantů, kteří již legálně pobývají v zemi.
- Zodpovědnost za názory vyjádřené v Indexu leží na autorech projektu. Ani British Council, ani Evropská komise není zodpovědná za tyto názory a za jejich užití.
- Všichni partneři výzkumu jsou vědci a odborníci na integrační politiku ve své zemi. Jsou nezávislí na vládě a zkušení ve vedení srovnávacího výzkumu. Všechna data navíc prošla anonymním posuzováním dalšími odborníky a rozsáhlou kontrolou kvality a konzistentnosti.
- Studie převážně definuje evropské migranty jako státní příslušníky ze zemí mimo EU, legálně pobývající v EU 27.
- ¹Viz Stockholmský program EU: www.mvcr.cz/soubor/1-stockholmsky-program.aspx.
- ²Viz Strategie EU 2020: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

Fakta o British Council

- British Council je mezinárodní organizace Velké Británie, podporující vzdělávací příležitosti a kulturní vztahy. Ve více než 100 zemích přispíváme k vytváření příležitostí a důvěry ve Velkou Británii, prostřednictvím sdílení znalostí a nápadů mezi lidmi. Zaměřujeme se na umění, angličtinu, vzdělávání a společnost, včetně vědy a sportu, a tímto procesem přispíváme k bezpečnosti a stabilitě Velké Británie i zemí ve kterých pracujeme. Jsme nepolitickou organizací, oddělenou od vlády. Náš příjem v roce 2009/10 dosáhl £705 milionů, z čehož podpora britské vlády činila £211 milionů. Celkově jsme vytvořili £2.50 za každou libru získanou z veřejných zdrojů. V loňském roce jsme do našich aktivit zapojili 18,4 milionů lidí a oslovili 652 milionů osob. Více informací o British Council najdete na www.britishcouncil.org.

Fakta o Migration Policy Group

- Migration Policy Group je evropský nezávislý a neziskový think tank, jehož cílem je přispívat k trvalým a pozitivním změnám vedoucím k otevřené a inkluzivní společnosti (www.migpolgroup.org).

MIPEX III byl vytvořen jako součást projektu Outcomes for Policy Change, kofinancovaný Evropským fondem pro integraci státních příslušníků třetích zemí